

ЛЕКСИКА ПАСТУШОГО ОБРЯДУ В УКРАЇНСЬКИХ ГОВОРАХ ЗАКАРПАТТЯ: СТАН І ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Анотація. У статті порушено проблеми наукового вивчення лексики пастушого обряду в українських говорах узагалі та в закарпатських і гуцульських зокрема. До публікації додано опис одного з найважливіших елементів пастушого обряду – *мішання* (відгін овець на полонину), зафіксований у говірці с.Торунь Міжгірського району.

Ключові слова: етнолінгвістика, говір, обрядова лексика, пастуший обряд, пастухування.
Summary. The present article touches upon the problem of the scientific study of the shepherd's vocabulary in the Ukrainian patois in general and in Transcarpathian and Huzul in particular. The paper is added by the description of one of the most important elements of shepherd's ritual – pasturing of the sheep to the mountain-valleys, fixed in the patois of Torun' village (Mizhhirja region).

Key words: ethnolinguistics, patois, ritual vocabulary, shepherd's ritual.

Традиційна матеріальна і духовна культура українців здавна привертає увагу істориків, етнографів, фольклористів і лінгвістів. Саме тому особливе місце в сучасній українській діалектології посідає етнолінгвістичний аспект наукових студій, що простежує вплив на мовну структуру міфології, психології, звичаїв, побуту, вірувань, обрядів, загальної культури й менталітету етносу. А це, в свою чергу, «сприяє більш глибокій інтерпретації як мовних, так і етнокультурних фактів» [25, 191].

Обрядова лексика є важливою частиною словникового складу певної мови і характеризується полісемією, синонімічністю, експресивністю, обрядовим символізмом і метафоричністю, що вирізняє її з-поміж інших терміносистем. Вивчення лексико-семантичних груп обрядових найменувань особливо актуальне, оскільки сьогодні значна частина термінів уживається в мовленні ретроспективно, відходить на периферію мови чи взагалі зникає. При цьому відновити повну семантичну картину лексеми на всіх етапах її живорозмовного чи літературного використання можна далеко не завжди. Тільки дані матеріальної і духовної культури у зв'язку з тими семантичними натяками, які закладені в смисловій структурі вислову, допомагають реконструювати його передісторію.

За останні роки особливо активізувалися різноаспектні етнолінгвістичні дослідження, що стосуються традиційних сімейних обрядів українців, зокрема весільного, родильного і поховального, лексики народної медицини і лікувальної магії, народної кулінарії, а також традиційних норм поведінки і мовленнєвого етикету, народної фразеології тощо. Ці проблеми висвітлювали українські мовознавці Л.Артюх, Я.Вакалюк, С.Богдан, П.Романюк, М.Бігусяк, Н.Гаврилюк, В.Конобродська, О.Тищенко, В.Дроботенко, І.Магрицька, Н.Хібеба та ін.

Однак етнолінгвістичні дослідження традиційної культури представлені в сучасній українській науці поки що не достатньо. Тому одним із першочергових завдань, спрямованих на вирішення цієї проблеми, є збір, нагромадження і системати-

зація детальніших відомостей про українську духовну культуру.

Трудова обрядовість на всіх етапах свого існування була одним із важливих елементів суспільного життя. При цьому її питомо вага, сфера дії та функції постійно змінювались. Зважаючи на значний вплив релігії, трудові звичаї та обряди українців були залежні від неї. Разом із тим у них знайшли відображення як раціональне, так і чуттєве сприйняття дійсності, філософські та поетичні уявлення людей, елементи багатьох видів мистецтв. Одним із важливих трудових обрядів на Закарпатті є пастуший обряд.

Традиційне пастухування у Карпатах, незважаючи на відчутний занепад його у 80—90-х роках ХХ ст., не тільки добре збереглося до наших днів, а й сформувало своєрідну культуру. Загальні риси «наявні в побуті пастухів, у техніці виготовлення молокопродуктів, а також у духовній культурі карпатських вівчарів, зокрема, в їхніх календарних звичаях і обрядах (перший вигін худоби на літні пасовища в полонини, магичні дії та заборони, звичаї добування вогню тощо)» [28, 145]. Проте окремі назви і групи лексики на позначення реалій традиційної пастушої культури в умовах модернізації суспільного життя поступово зникають, замінюючись інноваціями. Це, зокрема, стосується назв полонинського посуду, знаряддя та обладнання, вівчарського одягу, їжі вівчарів, оплати вівчарям тощо. Саме тому проблема називання реалій і явищ пастушого життя знову викликає неабияке зацікавлення лінгвістів.

В українській діалектній лексикології значне місце займають праці, присвячені презентації тваринницької та пастушої (скотарської, вівчарської) лексики, зокрема П. Гриценка, М. Бухтія – у степових говірках, В.Куриленка, В.Шура – у поліських говірках, Н. Шеремети – у говірках південно-волинсько-подільського діалектного пограниччя. Проведено ряд досліджень карпатської пастушої лексики. Зокрема Й. Дзєндзелівський [4–10], Й.Пуїо [17–23] здійснили різнобічний аналіз сегментів цієї тематичної групи. Однак етнолінгвістичний аспект вивчення вівчарської лексики біль-

шою мірою представлений саме у працях Й.Дзєндзелівського, який приділив чимало уваги евфемізмам та заборонам у практиці карпатських вівчарів.

У діалектологічних студіях Г. Клепикової зосереджено увагу на докладному різнобічному аналізі окремих слів (*струнга, урда, ватра, жєнтиця*), зокрема в монографії “Славянская пастушеская терминология” авторка розглядає шляхи формування, семантичну розбудову і територіальне поширення пастуших назв, які функціонують у слов’янських мовах (на прикладі назв тварин, молокопродуктів і приміщень). Тематична група лексики пастухування привернула увагу дослідників інших слов’янських мов (А. Шифер, А. Габовштяк). В. Корчмар системно проаналізувала пастушу лексику молдавської мови [31, 3].

Важливий матеріал, що стосується лексики пастухування, містять етнографічні праці В.Шухевича, А.Онишука, М.Мандибури, М.Тиводара, польських дослідників Я.Подольяка, С.Росінського, А.Дроздовського та ін.

Можна констатувати, що на сьогодні лексика пастухування добре вивчена на базі гуцульського говору. Саме ця тематична група слів була об’єктом спеціального наукового дослідження в працях Тетяни Ястремської [27–32], яка 2002 року захистила кандидатську дисертацію «Структурно-семантична організація та географічна диференціація пастушої лексики гуцульського говору», на базі якої 2008 р. опублікувала монографію «Традиційне гуцульське пастухування». Авторка здійснила комплексний аналіз номенів у межах лексико-семантичних груп, з’ясувала основні моделі мотивації, розкрила шляхи формування складу та семантики пастуших назв. У працях Т.Ястремської охарактеризовано основні види системних зв’язків у лексико-семантичних парадигмах, а також спільні ознаки їх структурної організації, що підтверджує доцільність виділення лексики пастухування як окремої системно зорганізованої тематичної групи [31, 18]. У поле зору дослідниці потрапило й кілька населених пунктів Рахівського району Закарпатської області (Богдан, Верхнє Водяне, Кваси, Лазещина, Росішка, Чорна Тиса, Ясіня), які репрезентують гуцульський говір.

Неоціненним джерелом етнолінгвістичної інтерпретації пастушого, зокрема вівчарського, обряду є «Матеріали до вівчарської лексики села Росішка Рахівського району Закарпатської області» Миколи Грицака, датовані квітнем-травнем

1956 року, а опубліковані 2008 року Інститутом українознавства імені І.Крип’якевича НАН України під назвою «Скарби гуцульського говору: Росішка (вівчарство у текстах)». Це видання — одна з перших публікацій М.Грицака, яка має формат окремої книги [1, 15]. Праця Миколи Грицака є взірцем дослідження традиційної народної культури крізь призму слова, хоча в коментарі до праці автор відзначив, що це лише 50 відсотків того, що потрібно було б написати про пастухування [1, 14]. У книзі текстова частина домінує над лексикографічним описом і засвідчує полонинське господарство гуцульського села першої половини ХХ ст., що, власне, й дає цінний матеріал для етнолінгвістичного дослідження полонинського пастухування, яке на сьогодні найкраще збереглося в гуцулів і бойків.

Вважаємо, що таких матеріалів бракує сьогодні діалектологічній науці. Сказане стосується й українських говірок Закарпаття, оскільки багато з описаних раніше назв реалій пастухування у зв’язку з суспільно-історичними умовами зазнало відчутних змін, які потребують фіксації й належної наукової оцінки. Адже сучасна діалектологія віддає перевагу системному опису діалектної лексики на тлі традиційної матеріальної і духовної культури порівняно з атомарними описами деяких лексем.

З огляду на це ми плануємо зібрати подібні матеріали в тих населених пунктах Закарпатської області, де сьогодні ще активно займаються відгінним пастухуванням (вівчарством). Це переважно гірські райони (Міжгірський, Воловецький, Тячівський), що репрезентують верховинські та марамороські говірки закарпатського діалекту. Вважаємо, що такі матеріали сприятимуть розширенню емпіричної бази сучасної української діалектної лексикології і лексикографії, поглибленню інформації для розв’язання проблем генези закарпатського говору, дослідженню карпато-балканських зв’язків і стануть надійним джерелом при укладанні діалектних словників, зокрема Словника закарпатського говору, Етнолінгвістичного словника, Лексичного атласу української мови, Етнолінгвістичного атласу Карпат тощо. На сьогодні ми збрали відео- та аудіо матеріали в селах Торунь, Колочава і Синевир Міжгірського району, які піддаємо лексикографічній обробці.

У вигляді додатку до статті наводимо опис одного з найважливіших елементів пастушого обряду — *мішаня* (відгін овець на полонину), зафіксованого в говірці Торуня.

Література

1. Грицак Микола. Скарби гуцульського говору: Росішка (вівчарство у текстах) / Микола Грицак. — Львів : Інститут українознавства ім. І.Крип’якевича НАН України, 2008. — 320 с.
2. Гриценко П.Ю. Етнолінгвістика / П.Ю. Гриценко // Українська мова. Енциклопедія. — Київ, 2004. — С. 178—179.
3. Гуцульські говірки: Короткий словник / Відп. ред. Я. Закревська. — Львів, 1997. — 232 с.

4. Дзензелевский И.А. Запреты в практике карпатских овцеводов / И.А. Дзензелевский // Славянский и балканский фольклор. Этнографическая общность и типологические параллели. — Москва, 1984. — С.256—277.
5. Дзензелевский И.А. Овцеводческая лексика закарпатских говоров / И.А. Дзензелевский // Общеславянский лингвистический атлас (Материалы и исследования). — Москва, 1965. — С. 117—132.
6. Дзензелівський Й.О. Вівчарська лексика говорів Закарпатської області (Автореферат) / Й.О. Дзензелівський // Доп. та повід. Ужгород. ун-ту : Серія філологічна. — Ужгород, 1959. — № 4. — С. 107—112.
7. Дзензелівський Й.О. Заборони в практиці карпатських вівчарів / Й.О. Дзензелівський // Карпатський край. — 1993. — Річ. III. — № 4—6 (93—95). — С. 14—19; № 7—8 (96—97). — С. 8—10; №9—11 (98—100). — С. 13—16; 1994. — Річ. IV, № 1—2(101—102). — С. 18—23; №5—6 (105). — С. 15—17.
8. Дзензелівський Й.О. Назви молочних продуктів у закарпатських українських говорах / Й.О. Дзензелівський // Територіальні діалекти і власні назви. — Київ, 1965. — С. 80—89.
9. Дзензелівський Й.О. Назви немолочних продуктів вівчарства у закарпатських українських говорах / Й.О. Дзензелівський // Тези доповідей наукової конференції, присвяченої 20-річчю Ужгородського державного університету: Серія мовознавства. — Ужгород, 1965. — С. 35—41.
10. Дзензелівський Й.О. Програма для збирання відомостей про народні обряди, вірування, магичні дії, евфемізми та споріднені явища в галузі вівчарства району Українських Карпат / Й.О. Дзензелівський. — Ужгород, 1976. — 8 с.
11. Жайворонок В. В. Етнолінгвістика в колі суміжних наук / В. В. Жайворонок // Мовознавство. — 2004. — № 5—6. — С. 23—35.
12. Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика : деякі аспекти досліджень / В. В. Жайворонок // Мовознавство. — 2001. — № 5. — С. 48—63.
13. Конобродська В.Л. Вербальний компонент традиційного поховального обряду в поліських говорах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / В.Л. Конобродська. — Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. — Л., 1999. — 21 с.
14. Кононенко В. Концепти в етнолінгвістичному аспекті // Етнолінгвістичні студії. 1. — Житомир, 2007. — С. 48—55.
15. Кононенко В.І. Мова і народна культура // Мовознавство. — 2001. — № 3. — С. 62—69.
16. Николаев С.Л., Толстая М.Н. Словарь карпатоукраинского торуньского говора с грамматическим очерком и образцами текстов.— М., 2001.— 230 с.
17. Пуйо И.Ю. Венгерские наслоения в пастушьей лексике украинских говоров района Карпат / И.Ю. Пуйо // Исследование финно-угорских языков и литератур в их взаимосвязях с языками и литературами народов СССР: Тезисы докл. Всесоюзн. научн. совещ. угроведов. — Ужгород, 1977. — С. 60.
18. Пуйо И.Ю. Лингвистический атлас скотоводческой лексики украинских говоров района советских Карпат / И.Ю. Пуйо // Совещание по вопросам диалектологии и истории языка (лингвогеография на современном этапе и проблемы межуровневого взаимодействия в истории языка): Тезисы докл. и сообщ. — Москва, 1984. — Т. II. — С. 189—190.
19. Пуйо И.Ю. Пастушеская лексика украинских говоров района Карпат / И.Ю. Пуйо // Совещание по общеславянскому лингвистическому атласу (Черновцы, 4—7 октября 1976). — Москва, 1977. — С.208—210.
20. Пуйо И.Ю. Скотоводческая лексика украинских говоров района Карпат в ее связях с соседними славянскими и неславянскими языками. Названия для кнута и его частей / И.Ю. Пуйо. — Ужгород, 1977. — 23 с.
21. Пуйо Й.Ю. Визначення ізоглос тваринницької лексики українських говорів району Карпат у зв'язку з етнічним складом краю і суміжних областей / Й.Ю. Пуйо // Структура і розвиток українських говорів на сучасному етапі. — Житомир, 1983. — С. 102—104.
22. Пуйо Й.Ю. Деякі особливості взаємодії українських говорів Карпат з українською літературною мовою в галузі скотарської лексики / Й.Ю. Пуйо // НТР і сучасні процеси розвитку лексики української народно-розмовної мови: Тези доп. респ. конф. — Ужгород, 1989. — С. 119—120.
23. Пуйо Й.Ю. Розподілення ізоглос лексики пастівництва українських говорів району Карпат / Й.Ю. Пуйо // Проблеми дослідження лексики і фразеології української мови: Тези доп. — Ужгород, 1978. — С. 57—58.
24. Тиводар М. Традиційне скотарство українських Карпат II половини XIX ст. — I половини XX ст. — Ужгород, 1994. — 534 с.
25. Толстая С. Диалектология и этнолингвистика / С.Толстая // Діалектна мова: сучасний стан і динаміка в часі. До 100-річчя професора Ф.Т.Жилка : тези доповідей Міжнародної наукової конференції (Київ, 5—7 березня 2008 р.). — К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. — С.191—193.
26. Толстой Н.И. Язык и народная культура. Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике / Н.И.Толстой. — Москва, 1995. — 509 с.

27. Ястремська Т. Акціональний і номінативний аспекти пастушого обряду / Т. Ястремська // Діалектологічні студії. 2. Мова і культура. — Львів, 2003. — С. 64—80.

28. Ястремська Т. Карпатоукраїнсько-західнослов'янські мовні контакти: лексика пастухування / Т. Ястремська // Проблеми слов'янознавства. — 2003. — Вип. 53. — С.145—153.

29. Ястремська Т. Пастуший календарний цикл: назви та його позначення в гуцульських говірках / Т. Ястремська // Гуцульські говірки. Лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження. — Львів, 2000. — С. 112—124.

30. Ястремська Т.О. Системна організація лексико-семантичної групи назв тварин (на матеріалі гуцульських говірок) / Т. О. Ястремська // Українська історична та діалектна лексика: Збірник наукових праць. — Львів: Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, 2007. — Вип. 5. — С. 518—533.

31. Ястремська Т.О. Структурно-семантична організація та географічна диференціація пастушої лексики гуцульського говору: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Т.О. Ястремська. — К., 2002. — 20 с.

32. Ястремська Т. Традиційне гуцульське пастухування / Тетяна Ястремська. — Львів : Інститут українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України, 2008. — 424 с.

Додаток

Мішаня [м'ішан'а]

[м'ішан'а / то на|родное| с'ато / і ве|село|е / і сум|ное // ве|село|е / бо чи|л'ан:ик с'а доч|ека|у ви|с'ны / йе в'і|ц'а / |буде| сыр / |буде| шчо| істи // сум|ное / бо в'ід|пра|ї|а|е худо|бину| ў поло|нину / і ни| з|най|е / ци| ўс'і| овеч|кы| при|йдут| дум'і / бо ни раз бы йім| мок|нути / б'і|довати / в'ід| во|ўка| т'і|кати // про м'істо / де| май|е| бы|ти м'ішан'а / на|пе|ред| с'а до|гово|рили // то|то| май|е| бы|ти та|ко|е м'істо / о|бы| і| хаш|ча| бы|ла не|дале|ко / і| поле / і| во|да // м'ішан'а на|зна|чали на не|п'і|сний і не|благ|о|в'і|сний дин' / в'і|ў|торок / чит'вир' / субота / 15 – 20 тра|ўн'а / ко|ли| йа|кий| р'ік //

|пере|д м'ішан'ом удос'віта| чоло|в'і|кы| ішли| горо|дити| ко|шары // // ко|шару| горо|дили на два / п'ят' або і| в'і|с'ім| газ|д'і|ў // |ай|бо| ди|вили|с'а / о|бы| не| было| |дуже| т'і|сно| худо|бі| // с|пере|ду| ро|били т'і|л'ко| с'т'і|л'чик'і|ў і| ст|рунок / |йа|к і| газ|д'і|ў // ст|рунку| і| ко|ўбич|ку (с'т'і|л'чик) п'і|т|писо|вали // ст|рунка / то та|к|й ма|лин'кы| |от|в'і|р у ко|шар'і| д'л'а| о|виц' //

а| в'і|ц'і| тым| часом| по|пасо|вали / годо|вали| йіх / да|вали| п'і|ло| |добро|е / ў|бы| было| б'і|л'ше| мо|ло|ка // дис' в'ід| об'і|ду| зби|рали|с'а| гру|пами / ко|шарами| / о|бы| зга|н'ати| в'і|ц'і| на м'істо / де| буде| |завтра| м'ішан'а // |ко|жд|ж|й| газ|да| ма|ў| св'і|т| знак на в'і|ц'і| / с|во|є| кли|мо // на ву|хах| выс'і|кали| зна|чок (Λ) / выш|чипо|вали / то с'а| кли|че| |выш|чок // с'а|к'і| знач|кы| мо|гли| бы|ти і| два| |разом| на| ус'і| ў| буд'|-я|ко|му м'іс'ц'і / або у| ўс'ых| о|виц' |йи|д|на|ко // ішли| за|гостр'ували| пат|рон| і| про|би|вали| д'і|роч|ку у| вус'і| або ро|били| ко|гуток| із| д|роти // сис' |знак| бы|ў| д'л'а| |того| / |йа|кш|чо| ў| поло|нин'і| в'і|ц'а| здох|не / або| роз|йіс'т' |йі| во|ўк / та| в'і|чар' ма|ў| від|р'ізати| |ухо| із| зна|ком| і| при|нести| газ|д'і| // а| шчи| на м'ішан'а| зна|чили| в'і|ц'і| |крас|ко|ў до| шер|сти / ўс'і| с|во|ї| в'і|ц'і| |йи|д|ным| ц'в'і|том / або на| хри|п'т'і| / або на| го|ло|в'і| //

ко|ли| с'а| зми|р'кло / ўс'і| в'і|ц'і| |мали| бы|ти| з'і|ган'і| ў| ко|шары| на| пе|ре|пуст // пе|ре|пуст / то ви|ч'і|р'н'о|є| до|йин'а| ўс'ых| о|виц' // |мали| до|йти| в'і|чар'і| / або не| ўс'о| мо|ло|ко / а| лиш| |мало| про|до|йти / но / пе|ре|пустити| ўс'і| в'і|ц'і| // но|чो|вали| в'і|ц'і| ў| ко|шарах / а| чо|ло|в'і|кы| та| фа|т'о|ве| поч|ти не| с|пали // |к|лали| о|гин' / а| хло|пц'і| ро|били| со|б'і| спе|ц'і|ал'но| до| с'о|го| д'н'а| п'і|т|тол' / на|би|вали| йіх |с'і|рко|ў або| поро|хом| і| стр'і|л'али / зма|гали|с'а / ў| ко|го| ма|ї| |дуже| ст|р'і|лит // сим| о|ни| |пуд|жали| ў|с'а|ку з|в'і|рку //

ў|дос'віта| |выпу|щали| в'і|ц'і| |пасти // до| ко|шар| |мали| зог|нати| ўс'і| на| йе|ден| час / при|бли|зно на| п'і| |йе|де|н'а|ц'а|то|го / |йа|к с'а| пе|ред|же| до|гово|рили // а| |дот'і| |ўже| с|хо|дили|с'а| |жо|ны та| д'іти| с:е|ла / при|но|сили| |йі|ду та| в'і|дра| до|йти| о|виц' // |тре|ба| было| у| в'і|дро| ве|речи| зе|лено|є| |лис'ц'а| |жа|ли|вы| або |буч|ка // се|се| озна|чало| в'і|дрод|же|н'а| / |силу| / здо|ро|ўл'а // а| в'і|дро| не| |мало| бы|ти| су|хо|є / ў| |н'о|го |л'а|ли| п'і|ц'і|ц'о| во|ды //

ко|ли| ўс'і| в'і|ц'і| |были| ў| ко|шар'і| / с|тарш|й| в'і|чар' або| поло|нин:ик| ко|ман|дова|ў / ни|с'іт| по|суду! // ўс'і| не|сли| в'і|дра| і| |к|лали| на| зми|л'у| |ле|жачи| / о|бы| сте|к|ла| во|да // чи|ни|ўс'а| |круг| л'у|дий| |кругом| в'і|де|р / |йіх| ра|хо|вали| і| за|писо|вали // то|г|ды| с'і|дали| до|йти| в'і|ц'і| // |ко|жд|у| в'і|ц'у| до|йили| в| ос|нов|ному| три| рас| по| чир'з'і // на|до|ї|ено|є| мо|ло|ко| не|сли| п'ід| ко|ли|бу| / на|кры|вали| руч|ни|ком // до|йили| май|же| |го|дину / а| ко|ли| подо|йили / с'і|дали| о|б'і|дати| гру|пами / су|с'і|ды / ку|мы / |ро|дич'і| // |гост|или|с'а / в'і|нчо|вали / о|бы| с'а| худо|ба| |ў|гo|раз|д'і| |вир|нула / о|бы| в'іт'и|пир' за| р'ік| оп'ят| с'а|к| сід'іли / о|бы| не| было| |дуже| до|жд|жливой|е| |л'і|то //

|йа|к по|ї|їли| / поло|нин:ик| і| с|тарш|й| в'і|чар' |гб|ї|кали / в'і|ц'і| |ли|чити! // |ли|чили| в'і|ц'і| ў| |ко|жд|ж'і| ко|шары| по| по|р'атку // |л'у|ди / шчо| май|ут| т|ї| худо|бу / п'іт'ход'ат| до| поло|нин:ика| і| за|пису|ють| ус'у| с|во|ю| худо|бу / д'і|н'і| |ко|зы / д'і|н'і| в'і|ц'і| / |йа|ркы| / ва|тул'і| / то| |ко|зы / шчо| с'а| ни| до|я|т // ко|ли| в'і|ц'і| |по|пи|сали| / по|чи|нали| йіх| |ли|чити // ўс'і| ро|били| коло| ко|шары| |круг| / с|тарш|й| в'і|чар' |бра|ў| |ко|жд|у| в'і|ц'у| за| шийу| |чере|з| ст|рунку| ў| ко|шар'і| і| |го|лосно| |го|їка|ў / |пер|вой|е / |д|вой|е / |т|рой|е / |чет|ве|ро| / п'і|яте|ро| / |ше|сте|ро| / |се|ме|ро| / і| так| |дале| // ко|ли| в'і|ц'і| |по|ли|чили| ў| |п'і|рш'і| ко|шар'і| / |йіх| за|га|н'али

оп'яат у кошару / і рахо'вали ў д'руг'і / ў т'рит'і // коли ўс'і в'іўц'і |были пора'хован'і / пуш'чали їх пасти // іс кошар |мали пуш'чати лише х'лопц'і або чолов'ікы / |жонам ни мож // с'таршыі в'іўчар' із палициў у йи'д'н'і руц' / а с кри'сан'оў у д'руг'і / казаў / у |божыі час / о'вечкы / і почи'наў |ф'іт'кати / к'ликати в'іўц'і за со'боў // за ним г'нали в'іўц'і мо'лод'і х'лопчу'кы / кот'рым по 10-15 год'іў // |жоны і д'іўкы лиш із'дали'ку ди'вили / ни' |мали п'рава іти блис'ко // коли вы'ходили на |поле / там в'іўц'і м'ішали / кру'тили / |в'іўчар' об'ходиў за |сон'ц'ом три рас круг / а в'іўц'і ішли за ним / то д'л'а |того / о'бы с'а ўс'і пе'ре'м'ішали і не' т'ікали г'рупами дум'і //

йак ху'доду в'ітп'рави'ели / почи'нали м'ір'ати мо'локо // ко'тр'і чолов'ікы ішли горо'дити кошару / т'реба |было д'ругу / о'бы с'а ў н'у с'тали ўс'і в'іўц'і / а ст'рунок |мали зроби'ти т'іл'ко / к'іл'ко в'іўчар'іў / тым м'ір'али мо'локо ў |першу |очирид' // м'ір'али мо'локо п'ід ко'либоў |т'роїе чо'ло'в'ік / поло'нин:ик і два в'іўчар'і // поло'нин:ик за'писоваў / к'іл'ко ге'лет / к'іл'ко г'рошиі да'їе газ'да // йе'ден із в'іўчар'іў сид'іў на ко'ўбици коло |путины // |путина / то де'ре'ў'л'ана по'суда на 100-120 л'ітр'іў // в'ін дир'жаў у ру'ках три м'ір'аўкы / ви'лику (50 ге'лет) / йа'ка с'а к'личе ге'лета і |маїе 8 л'ітр'іў / си'рид'н'а (10 ге'лет) / то ку'хар' / о'на |маїе йе'ден л'іте'р і |ш'істо грам / і |менша (1 ге'лета) / та с'а к'личе |купка / на 650 грам

// д'ругыі в'іўчар' браў у |ру'кы по'судину з мо'локом в'ід газ'ды і на |око ди'виўс'а / к'іл'ко то |буде мо'лока і йа'ку м'ір'аўку т'реба б'рати // йак нали'вали |поўну ге'лету / то 50 ге'лет с'а ра'хуйе на м'ішан'у / йак ку'хар' / 10 ге'лет / а йак |купка / 1 ге'лета // коли браў у |ру'кы по'судину з мо'локом / в'іўчар' |голосно го'йкаў / |ч'іе то'то мо'локо / нали'ваў у |м'ір'аўку |р'іўно з в'ін'ц'ами / о'бы с'а не' вы'ли'вало / рахо'ваў / к'іл'ко ге'лет / а поло'нин:ик за'писоваў // ус'о мо'локо вы'ли'вали ў |пути'ну // коли |пути'на |была |поўна / спи'р'шу б'рали 2-3 в'ідр'а мо'лока / ро'били |першыі будз тым х'лопц'ам / шчо п'ішли с ху'добоў / їх пригош'чали |вече'ром / коли приган'али в'іўц'і // а |решту мо'лока розда'вали |б'ін:ым л'уд'ом / йа'к'і не' |маїут с'воїх о'виц' // хто по'м'іраў мо'локо / за'бираў ус'о с'вое і ішоў гет // с'в'ато с'а к'ін'чало //].

Записано 2009 р. від таких респондентів: 1) Шекета Іван Іванович, 1959 р.н. (стаж полонинника – 8 літ*); 2) Онофрій Михайло Іванович, 1964 р.н. (старший вівчар протягом 14 літ); 3) Ледней Михайло Михайлович, 1963 р.н. (вівчар протягом 18 літ).

* Ідеться про літо (у вівчарів стаж вимірюється кількістю літніх пір року, проведених на полонині).